

Селезньов В.А.

Національний університет «Одеська юридична академія»

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів

НАГЛЯД ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ЗА ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ – ФУНКЦІЯ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Побудова правової держави постійно спроваджується вдосконаленням правових відносин. Динамічний розвиток кримінального, цивільного, господарського, адміністративного й інших галузей права в Україні прямо чи опосередковано впливає на розвиток та вдосконалення законодавства щодо організації і порядку виконання рішень судів. І такий взаємозв'язок цілком зрозумілий, оскільки захищене судом або іншим державним органом порушене право громадянина не буде відновлено. Насамперед, це стосується судових рішень, які відносно до ст. 124 Конституції України, є обов'язковими до виконання на всій території України (М.М. Говоруха, М.В. Руденко, Г.П. Серeda. Прокурор у виконавчому провадженні, основи організації і діяльності. Київ 2008, с. 3)

Відносно зі статтею 3 Закону України «Про прокуратуру» повноваження прокурорів, організація, засади та порядок діяльності прокуратури визначаються Конституцією України, цим Законом, іншими законодавчими актами, а також у встановленому порядку в межах своєї компетенції вирішують питання, що випливають із загальновизначених норм міжнародного права, а також укладених Україною міжнародних договорів. Крім того стаття 15 Закону України «Про прокуратуру» визначає, що до повноваження Генерального прокурора України по керівництву органами прокуратури згідно з пунктом 7 цієї статті відносяться: «відповідно до законів України видає обов'язкові для всіх органів прокуратури накази, розпорядження, затверджує положення та інструкції». Таким чином з цього можна зробити висновок, що ці підзаконні акти Генерального прокурора України є також нормативно-правовою базою стосовно організації та діяльності усієї прокурорської системи. По суті ці накази регламентують, деталізують, визначають пріоритетні напрямки організації та діяльності органів прокуратури України. вони за своїм змістом

доповнюють функції прокуратури України сформульовані у Конституції України та Законі України «Про прокуратуру».

Приділяючи особливу увагу функціям прокуратури України законодавець не випадково знайшов за необхідне задекларувати їх в розділі VII Конституції України, тим самим надав їм конституційний статус. У цьому розділі як постійні зафіксовані чотири функції:

- підтримання державного обвинувачення в суді;
- представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках передбачених законом:
- нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство:
- нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Згідно з діючим законодавством дві перші конституційні функції є не наглядо-

ними, а представницькими, оскільки прокуратура при розгляді справ у суді не виконує наглядові повноваження, а є однією з сторін при розгляді судових справ і сприяє суду в встановленні істини по справі.

Дві інші функції є наглядовими, з чого виходить навіть їх назва, крім самого змісту згідно з діючим законодавством.

Слід підкреслити, що функція нагляду за використанням судових рішень по кримінальних справах та при застосуванні інших заходів примусового характеру пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян є конституційною функцією це означає, що законодавець приділив особливу увагу тому, щоб прокуратура, як універсальний державний правоохоронний орган здійснювала і нагляд за законністю діяльності установ, на які покладено виконання судових рішень по кримінальних справах та при застосуванні інших заходів примусового характеру пов'язаних з особистою свободою громадян.

Ці установи, як відомо, відносяться до виконавчої гілки влади за законністю діяльності якої здійснює нагляд прокуратури України взагалі.

З цього приводу виникає питання, чи повинна прокурорська система України здійснювати нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень по цивільним, господарським та справам про адміністративне провадження. Державна виконавча служба, на яку покладена організація цієї діяльності, відноситься також до виконавчої гілки влади. При реалізації діяльності цієї служби в багатьох випадках виникають проблемні питання. Особливо в тому, що стосується своєчасного і повного виконання рішень перелічених системи судів. У цьому випадку відома така безспірна істина, що в багатьох випадках виконати судові рішення буває складніше ніж скласти це судові рішення. А ці рішення стосуються багатьох напрямків суспільно-державної діяльності. Вони мають пряме відношення до повноваження порушених інтересів фізичних та юридичних осіб і взагалі державних інтересів.

Відповідно до п. 14 наказу Генерального прокурора України № 681 від 29 листопада 2006 року «Про організацію представництва прокурором у суді інтересів громадянина або держави та їх захисту при виконанні судових рішень» доручено: «Прокурорам

усіх рівнів відділів захисту інтересів громадян та держави при виконанні судових рішень (старшими помічниками та помічниками прокурора) та відділам захисту інтересів громадян і держави в сфері земельних відносин» встановити заходів, спрямованих на своєчасне і реальне виконання судових рішень, постановлених за позовами, заявами прокурорів. Забезпечити належний захист інтересів громадян і держави при виконанні судових рішень судів та інших органів (посадових осіб).

Виходячи з цього, пропоную цю тезу зафіксувати на законодавчому рівні у вигляді сформульованою таким чином функції прокуратури України: «Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень по кримінальних справах та при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, а також при виконанні судових рішень, поставлених за позовами заявами прокурорів».